

UIT HET LEVEN

ER LIGT EEN STUK BROOD OP STRAAT. Honderden menschen loopen het voorbij zonder er acht op te slaan... een paar schoppen het op zij... een kind wil het oprapen, maar zijn moeder zegt: „Mag je niet doen. Je maakt je vuil.” Een hond wil er aan snuffelen, maar zijn baas roept hem terug. Een armoedig jongetje spuugt er naar. Een oude, deftig gekleede dame blijft er bij stil staan en weet er geen raad mee. Er gaat een jongen voorbij. „Och jongen, raap dat stuk brood toch op,” zegt de dame. „Dank je wel,” antwoordt de bengel, „ik heb genoeg gegeten, eet het zelf maar op.” Verontwaardiging bij de dame, die onder klachten over de armere standen verder gaat. Er komt een heer voorbij, die wat over den tijd van de broodkaarten ten beste geeft. Heel wijze woorden, onvruchtbare uitingen over het korte geheugen en de ondankbaarheid van de menschen. Dan komt er een dienstmeisje met een paar vriendelijke oogen in haar goedig gezicht. Lachend loopt ze naar het brood. „Dat komt net goed,” zegt ze en raapt het op. Ze had niet slechts het brood gezien, maar ook den armzaligen, ouden knol, die in al zijn knokerigheid en magerheid voor een schillenkar stond. „Hier, oude jongen,” zegt ze, terwijl ze hem het stuk brood met een paar vriendelijke woorden, (paarden verstaan ze zoo goed) in den bek steekt.

En het versmade stuk brood, dat voor zooveel een middel van zelfopenbaring en dan niet van hun schoonsten kant was geweest, werd voor deze twee een middel tot liefdebetoon en barmhartigheid. Van genieting, geestelijk en stoffelijk. Het verschafte het meisje gelegenheid tot een weldaad, en het paard tot het ontvangen er van met een dankbaar paardehart.

Of zouden die er niet zijn. En zou de mensch alleen maar dankbaar kunnen zijn? D.

TER BEVORDERING VAN BIJBELKENNIS

Kaf der Bergen

Jes. 17 : 13: Hij zal gejaagd worden, als het kaf der bergen van den wind.

HET WOORD IN ONZEN BIJBEL MET „KAF” VERTAALD. **H**is eigenlijk den naam van een plant, in het Oosten akkub genoemd. De akkub wordt tot een halven Meter hoog, heeft zeer dikke stijve, lederachtige bladeren, die, wanneer ze door de zon uitgedroogd zijn, gemakkelijk afvallen. Ze ballen zich dan samen en worden door den wind over het veld gerold. In den herfst komt het op sommige plaatsen in Palestina voor, dat deze bladerballen een middellijn hebben van 80 cM. en bij honderden over de kale akkers dwarrelen en rollen. Het gebeurt, dat de paarden van reizigers er schuw voor worden, zoodat deze moeten afstijgen.

Als zulke bladerballen, die over den akker gerold worden, zou zal de koning van Assyrië worden weggerold, weggedreven. S.

„GOUDEN TEUGELS”

Men wil in onze dagen
geen banden meer verdragen,
en tracht in al zijn streven
zijn lusten uit te leven.

Hoe zult ge 't kwaad bezweren
en 't teugellooze keeren?

Laat het geloof uw leven
en Christus krachten geven,
dat nooit uit hand en lippen
de „gouden teugels” glippen. H. W. A.

GOUDEN TEUGELS *)

GZOETEN klaagzang te zingen over „de tegenwoordige jeugd.” Alle meeningen, over die jeugd geuit in kranten en brochures, in preeken en lezingen, passeerden de revue en het kwartet kon zich de weelde veroorloven, het er mee eens te zijn — wat na tafel minder inspant. Ook de middelen tot verbetering van die jeugd — want het kon véél beter met haar — vonden gereede instemming, ofschoon over doelmatigheid van die middelen verschil van smaak aan den dag trad. Terug naar — tot zoover was men het eens, maar dan verder: naar den Bijbel, de kerk, het gebed, het huisgezin, zei de een en dat was een dominé. Naar de tucht, de gehoorzaamheid, de strenge teugels, het zevende leerjaar, zei de tweede en dat was een paedagoog. Naar versobering, spaarzaamheid, eenvoud, harding, vond de derde en dat was een landbouwkundige. Naar de liefde, de zelfopoffering, het voorbeeld, de veredeling, zei de vierde en dat was een vrouw. Met die collectie kan de jeugd het voorloopig doen, meenden zij tenslotte, in eensgezindheid weer bij elkaar komend. Maar anders worden — ja, dat moest het in elk geval. Zoo dat niet gebeurde, zag het er met volk en vaderland niet best uit. Toen dronken ze nog een glas en lieten ze de zaak zooals zij was.

Mevrouw Van Hoogstraten-Schoch is iets verder gegaan en heeft haar vlotte pen in dienst gesteld van het vraagstuk, dat ons allen bezighoudt en aangaat, en het resultaat is geweest een boeiend geschreven tendenz roman. Het leven, dat *allen* weglukt of wegrukt van de huiskamer, heeft zij willen teekenen, met telkens weer die huiskamer als middelpunt. Zoo is het een gezinsroman geworden, waarvan de titel wijst op een oorzaak, welke èn het persoonlijk èn het maatschappelijk leven van onze dagen belemmert in het bereiken der hoogste spankracht. *Een* oorzaak, schreef ik. De schrijfster noemt er in haar voorwoord drie: „vergroving, verdwazing en bandeloosheid.” In den roman zelf peilt zij de gevaren, welke religie, gezin en samenleving bedreigen, dieper, en dat verheugt mij, want het beeld van den titel, hoe mooi ook gevonden, dekt niet geheel de beteekenis, welke aan den strijd tegen „den geest der eeuw” te hechten is en welken strijd zij toch eigenlijk schetst. In de teekening van het gezin-Van Werve laat zij minder op de teugels, dan wel op het paard en den koetsier het licht vallen. Of om het anders te zeggen: den sleutel van het moeilijke vraagstuk der vorming en hervorming zoekt zij niet op het gebied van veredeling, verheffing, e.d., maar in bekeering, in omkeering van de richting, waarin hoofd en hart zich bewegen ten opzichte van de dingen, die Boven zijn.

Voor groote kwalen zijn groote geneesmiddelen noodig. De huiskamer als gezellig milieu, als veilige haven, aan bekoring verliezend, is nog maar een deel van het kwaad. Het gezin als levenscel zijn bindende en vormende kracht inboetend, dat is erger. Maar het allergergste is, dat het gezin zijn fundamenteele beteekenis gaat verliezen als de plek, waar het persoonlijk, zedelijk, religieus en maatschappelijk leven zijn grondvormen ontvangt. Uitzonderingen daargelaten, is het kind de voortzetting van zijn ouders, is het gezin *het* middel, om geestelijk bezit over te dragen aan het nageslacht.

*) „Gouden Teugels,” door A. van Hoogstraten-Schoch. Kampen - J. H. Kok. ✠

en zien wij in het gezin de levensverhoudingen voor-afgebeeld. Liefde en trouw, gezag en eerbied, achting en gehoorzaamheid, saamhoorigheid en barmhartigheid, verantwoordelijkheid en plichtsbefef, zullen bloeien, naarmate het gezin in eere is zoowel buiten als binnenshuis. Mevrouw Van Hoogstraten-Schoch laat ons in voortreffelijke teekeningen den zelfkant van die waarheid zien.

Tegelijk gloeit door die teekeningen heen de warme tint, de zachte glans der zoekende liefde, die het zinkende redden, het wankelende steunen wil, maar ook het opstandige met vaste hand vernedert, met gezag wegbreekt, wat de ziel in gevaar zou brengen. Stellig heeft de Schrijfster daarin wel eens de ontwikkeling der dingen zien groeien boven haar bedoeling, waaruit ik het afvoeren van de rol van twee figuren (Rudi en Giep) door een doodelijk ongeluk, verklaren kan, een oplossing, maar die ons doet vragen, hoe het proces zou zijn voortgegaan, als zij in leven waren gebleven. Maar ver boven deze zwakke punten staan de sterke zijden van dezen roman, waarin een der brandende vraagstukken van onzen tijd met groot talent is belicht. Groot talent, omdat de schrijfster twee gevaren ontzeild heeft, welke den tendenz-roman bedreigen. Zij heeft zich weten te hoeden voor overdrijving, wat te meer treft, omdat op elke bladzijde de gloeiing van het warme hart der schrijfster voor haar figuren doorstraalt. En het tweede gevaar: zij heeft licht en schaduw niet onbillijk verdeeld over de handelende personen ten gerieve van de tendenz. Zij heeft de zeker niet gemakkelijke taak volbracht, om eerlijk te blijven jegens haar figuren, de een niet te vermoopen ten koste van de andere; zwakheid en kracht te doen uitkomen aan beide zijden van de stelling, welke zij inneemt.

De moeder, die in haar gezin terugkeert na drie jaren afwezigheid wegens ziekte, en dan èn om haar kinderen èn om haar man strijden moet tegen den geest, die bedenkt de dingen, die van de aarde zijn, — ziedaar de spil, waarom het verhaal zich beweegt. Zij, die haar verving, was oorzaak, dat zij man en kinderen niet alleen voor de eeuwige dingen, maar ook voor zichzelf terugwinnen moest. Dit is, in een paar trekken, het raam, waarop de schrijfster het vraagstuk der emancipatie van mannen, vrouwen en kinderen van dezen tijd heeft gespannen. „Gouden Teugels” stelt geen conflict, maar *aanvaardt* het. Het is een conflict, dat ons allen raakt. Wij zitten er midden in en kunnen het niet ontloopen; huwelijksontrouw, wereldsch leven, dans, tooneelspel, bioscoop en sport, uithuizigheid, gebrek aan eerbied en idealen, onrust en onvrede, verlies aan geloofskracht en vromen zin, het zijn maar eenige woorden, die ons allen wel op een of andere zwakke plek wijzen.

Het is geen gunstig teeken des tijds, dat er een roman noodig is, om ons den omvang van het gevaar en het reeds geleden verlies te teekenen in de kringen, die zich naar Christus noemen. Juist dit geeft aan dit boek bijzondere waarde en aan de schrijfster heeft het hooge eischen gesteld. Het zijn maar geen „kleine vossen,” die hier den wijngaard bederven. Op bladz. 265 wordt een der oorzaken, vermoedelijk wel de oorzaak van het verlies aan geestelijk bezit aangewezen, en ik heb mij erin verheugd, hier genoemd te vinden, wat ik jaren lang als die oorzaak heb gezien: „Nu is er een tijd onder de Christenen geweest (hij is nog lang niet voorbij, geachte schrijfster!) dat we ons blind hebben gestaan op de leuze: Elk terrein voor Christus veroveren. De anderen lieten ons stil onzen gang gaan, ze duldden ons, zoolang we ons aansloten aan de manieren, die ze zelf voor de beste hielden. Dat hebben wij ook

gedaan, en wat is nu de uitkomst geweest? We zijn allen te zwak gebleken, om trouw te blijven aan onze principes, aan onze allerheiligste overtuigingen, aan Gods geboden. Nu moeten we terug, we moeten herwinnen, wat we verloren hebben.”

Om dat verloren land binnen te trekken, moeten we eerst de steenen wegruimen, die op den terugweg gezaaid liggen. Een moeilijk werk, omdat het door het stof verblinde oog die steenen niet meer ziet. „Het is hard werk voor een zondaar, om weer thuis te komen,” zegt de man der „heldin” van het verhaal, die door zijn drukke leven van advocaat en politicus zijn ziel schade heeft gedaan. Dat is, achter alle daling van het peil der geestelijke bezittingen en onderminning van het gezinsleven, de diepste gesteldheid van het verloren-zoonschap, dat onze tijd in honderd vormen te zien geeft. „Gouden Teugels” roept ons toe, dat wij zullen „opstaan en tot onzen Vader gaan.” Daarom is het een *goed* boek. De schrijfster heeft iets te zeggen namens Hem, in Wiens hand ook deze tijd is, ook de kinderen van dezen tijd zijn. En dan is het een *sterk* boek. Want (men vergeve den recensent de vergelijking) het recenseert ons in de opstelling van een helderen spiegel. Het is ook een *mooi* boek, want die spiegel heeft een met smaak ontworpen, keurig afgewerkte lijst.

Een aanbeveling tot lezen is overbodig. Wie niet geblinddoekt door onzen tijd gaat, zal zijn aandeel willen kennen. Zijn aandeel van verantwoordelijkheid tegenover den tijd, die van onze kinderen is. V. D. M.

Een reproductie van een aquatint, vervaardigd door een koninklijke kunstenares, namelijk koningin Victoria van Engeland. Ze penseelde dit stukje, toen ze pas veertien jaren oud was. Thans is het door de Engelsche prinses Marie Louise geschonken aan het Charing Cross-Ziekenhuis met het doel, het schilderstukje te verkoopen ten bate van deze inrichting.